

Držitel Ceny města Tábora, Zdeněk Beneš, zasvětil život hudbě i učitelství

V sobotu 19. listopadu odešel do hudebního nebe všestranný hudebník, pedagog, sbormistr, rodák z Tábora Zdeněk Beneš, který byl presbyterem, kurátorem a varhaníkem táborského sboru Českobratrské církve evangelické a dlouholetým vedoucím pěveckého sboru Hlahol. Od roku 2000 byl držitelem Ceny města Tábora.

"Náš milovaný tatínek a dědeček nás opustil po těžké nemoci v sedmdesáti letech. Jeho dny byly naplněny neutuchající činností v mnoha oborech, ale též obětavostí a starostí o druhé. Své okolí obohacoval moudrostí a zkušenostmi, především však svou srdečnou přátelskou povahou a břitkým humorem," připomíná jeho rodina.

Zdeněk se narodil v Táboře do rodiny Věry a Ladislava Benešových 31. ledna 1952. I pro neochotu rodičů zadat si s vládnoucím režimem byl spolu se starším bratrem Jiřím vychováván ve skromných podmínkách. Hodnoty vštěpované dětem však byly trvalejšího charakteru. Rodiče, oba nadšení sokolové, synům předávali lásku k vlasti, pohybu, knihám a hudbě, vychovávali je v křesťanské víře. Zdeněk Beneš byl pokřtěn v táborském sboru Českobratrské církve evangelické a tomuto společenství byl věrný do posledních dnů.

Pod vlivem strýce, houslaře Karla Durase, se od dětství věnoval hudbě, které zasvětil celý život. Strýc ho naučil hrát na housle a zasel do něj touhu stát se houslařem. Zdeněk se později naučil hrát i na klavír, zobcovou flétnu, violu, kontrabas, varhany i kytaru. Velmi rád zpíval. Přes touhu stát se houslařem, profesionálním houslistou či ladičem pian nakonec vystudoval obor český jazyk - hudební výchova na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích. Ve volném čase také hrával s přáteli v taneční kapele.

"Ve škole měl výborné výsledky, byl všestranně nadaný. Vynikal v přírodních vědách, překvapoval všeobecným přehledem. Bavila ho němčina, což mu později umožnilo navázat mnohá přátelství. Byl také manuálně zručný, uměl například vyšívát na stroji. V roce 1969 byl jako delegát táborského gymnázia vyslán na pohřeb Jana Palacha. V gymnazijních letech se mu podařilo vycestovat do východního Německa na chmelové brigády," vzpomíná rodina s tím, že dokonce studoval rok veterinární lékařství.

Hudba, rovnice i železnice

Hudba ale u Zdeňka Beneše hrála prim. Po ročním působení na Lidové škole umění v Bechyni se začal život jako hudebník na volné noze a v 90. letech se stal ředitelem táborské Základní umělecké školy Oskara Nedbala, kde založil soubor lidových písní. Navázal také kontakty s řediteli hudebních škol v rakouském Freistadtu a dánském Lemvigu, kam se se souborem vypravil, dánští mladí muzikanti se zase podívali do Tábora. Čtyři roky mohli táborští Zdeňka potkávat jako obřadníka, řečníka a hudebníka v krematoriu. Učil hudební výchovu také na 6. ZŠ (dnes Zborovské), kde založil soubor zobcových fléten, a své vědomosti později předával studentům rovněž na Gymnáziu Pierra de Coubertina. Tam se ujal po Zdeňku Trskovi vedení pěveckého sboru, pořádal zájezdy na výchovné koncerty apod. Se studenty měl zpravidla skvělé vztahy a podporoval je v jejich zájmech.

"Vždy byl velmi společenský. Zajímal se o kulturu, navštěvoval koncerty, miloval knihy, kterých nashromáždil ohromné množství. Zajímala ho i technika, i v posledních letech si před spaním pro zábavu počítal rovnice, rád fotografoval, houbařil a vařil, měl rád železnici," připomíná rodina Benešova.

V revolučním roce 1989 se Zdeněk oženil s Martou Miřejovskou, s níž jej pojilo přátelství již od dětských let. Brzy se jim narodil syn Matěj a následně dvojčata Irena a Rút. Zdeněk Beneše své děti vždy bezmezně podporoval.

Neméně důležitou péči ale věnoval také pěveckému sboru Hlahol, k němuž ho přivedla maminka, strávil v něm 40 let a mezi lety 1998 a 2020 ho po Stanislavu Pešíčkovi coby sbormistr vedl. Usiloval o kvalitní interpretaci, aranžoval pro sbor skladby, dbal na

promyšlenou dramaturgií. Pojilo ho přátelství se skladatelem Jiřím Laburdou, který Hlaholu dedikoval některé své skladby. V repertoáru sboru byly jak lidové písně, tak hudba církevní. V čele sboru navázal i četné mezinárodní styky – Hlahol pod jeho vedením vystupoval ve Švédsku, v britském Coventry, spolupracoval s pěveckými sbory v německém Schwarzenbachu, Allensbachu, Rotenburgu.

Podle kolegů ze souboru bylo radostí pod jeho vedením ve sboru zpívat, jelikož jeho způsob dirigování byl velmi citlivý a srozumitelný. Záleželo mu na tom, aby měl sbor kvalitní projev byť i v jednoduchých písních. Zvuk sboru při dirigování zároveň podporoval svým krásným, zvučným a jemným basem. Především byl však pro Zdeňka charakteristický smysl pro humor a přátelská povaha, díky čemuž byly zkoušky sboru vždy velmi příjemně stráveným časem.

Neutuchající elán

Zdeněk Beneš spolupracoval s tábořským odborem kultury a cestovního ruchu a na violu hrál v orchestru Bolech. Sám se také stále v hudbě vzdělával – ať už na varhanických a sbormistrovských kurzech, či na seminářích pro učitele hudební výchovy. Za činnost na poli sborového a sólového zpěvu byl Zdeněk Beneš oceněn Zlatým odznakem Unie českých pěveckých sborů a v roce 2000 mu byla udělena Cena města Tábora.

"Ani v důchodovém věku ve svých aktivitách neustal. Aranžoval skladby, pomáhal rodině i přátelům se vším, co zrovna bylo potřeba. Především několik let za pomoci manželky příkladně pečoval o stárnoucí maminku. Měl blízko i k lidem, nad nimiž by jiní ohrnovali nos. Uměl všechno opravit, zařídit. Věnoval se zahrádce. Nebylo mu lhostejné společenské dění. Všechno s nadhledem trefně glosoval. Měl rád děti a děti měly rády jeho. Dočkal se i dvou vnoučat, Alžběty a Ámose. Zdeněk byl přátelský, přijímající, chápající a svou obětavostí byl vzorem hodným následování. Své dny využil „pan učitel“ naplno. Svým nadšením pro hudbu a její interpretaci se nesmazatelně zapsal do paměti mnoha Táboráků. Zůstává po něm velké prázdné místo, ale též velké množství nevšedních vzpomínek," uzavírá rodina.

Lidé mohou zavzpomínat a přijít se rozloučit se Zdeňkem Benešem do Masarykova domu v sobotu 26. listopadu v 11 hodin.

David Peltán
za přispění rodiny Benešovy